0236-0250- SS Fabianus - Epistola ad Omnes Orientales Episcopos

O93, f. 19rb; N442, f. 44vb; V630, f. 46va; I83, f. 96ra; VD38, f. 87rb; SG670, p. 182b; P9629, f. 21r

EPISTOLA CUIUS SUPRA AD OMNES ORIENTALES EPISCOPOS[3]. <VD38, f. 87va>

Fabianus episcopus urbis Romae omnibus orientalibus episcopis et cunctis fidelibus in domino salutem.

Exigit[4] [5] dilectio vestra sedis apostolicae consulta, quae vobis denegare non debemus nec possumus. Hoc autem et[6] praedecessoribus[7] [8] nostris multarum regionum episcopis[9] egisse liquet[10], et nos, qui in eadem[11] sede domino largiente collocati[12] sumus, agere debere fraterna caritas et oboedientiae debitum compellit[13].

<I83, f. 96rb> Cura[14] est[15] ergo vestrae sollicitudinis[16] adhibenda, ut ea, quae sunt ab apostolis eorumque successoribus ordinata et instigante sancto spiritu instituta, nec dissimulatio neglegere[17] nec aliqua praesumptio valeat perturbare. Sed sicut[18] hoc, quod rationis exigebat utilitas oportuit definire ita, quod definitum est, non debet[19] violari[20].

Litteris[21] vero[22] vestris inter cetera insertum[23] invenimus[24] quosdam regionis[25] vestrae episcopos <SG670, p. 183a> a vestro nostroque ordine discrepare et non per singulos annos in cena domini chrisma conficere, sed[26] [27] duos aut tres annos confectionem sancti chrismatis semel actam[28] servare[29]. <VD38, f. 87vb> Dicunt enim, ut in memoratis repperimus apicibus[30], nec balsamum per singulos annos posse[31] repperire nec necesse fore per singulos annos[32] chrisma <N442, f. 45ra> conficere, sed dum una confectio chrismatis abundat, aliam fieri necesse non habere. Errant enim, qui talia excogitant, et mente vesana potius[33] quam[34] recta sentienti[35] haec audiunt[36]. In illa[37] die dominus Iesus, postquam[38] cenavit cum discipulis suis[39] et pedes[40] eorum lavit et, sicut[41] a sanctis apostolis praedecessores nostri acceperunt nobisque[42] reliquerunt, chrisma[43] [44] confice<V630, f. 46vb>re[45] docuit. Ipsa enim <I83, f. 96va> lavatio[46] pedum nostrum[47] significat baptismum, quod[48] sacri[49] chrismatis unctione perficitur atque confirmatur. Nam sicut ipsius diei sollemnitas[50] per singulos annos est celebranda[51], ita ipsius sancti chrismatis confectio per singulos annos est agenda[52] et de anno in anno[53] renovanda et fidelibus tradenda[54], quia novum sacramentum est[55] et per singulos[56] [57] annos in iam dicta[58] die innovandum <SG670, p. 183a> et vetus in sanctis[59] ecclesiis[60] cremandum. Ista[61] a sanctis apostolis et successoribus eorum accepimus vobisque tenenda mandamus. Haec[62] sancta Romana ecclesia et Antio<VD38, f. 88ra>cena a[63] tempore apostolorum custodit, haec et[64] Hierosolimorum et Ephesianorum[65] tenet, in quibus apostoli praesidentes haec docuerunt et vetus chrisma incendi ac non amplius quam uno anno uti permiserunt, atque[66] deinceps novo[67] frui et non veteri iubentes docuerunt. Si quis ergo his obviare[68] temptaverit, omnem sibi per nos et per omnes recte intellegentes indulgentiae aditum[69] intellegat obseratum[70] [71], quia pravissimarum[72] mentium perversa doctrina, dum indulgentius[73] frenis utitur, in praevaricationem praesumptionis dilabitur[74] et nullatenus eruitur[75], nisi prudentium sustentatione[76] et correctione <I83, f. 96vb> liberetur. Illa autem, quae circa divina mysteria et erga baptizandos in[77] universo mundo sancta ecclesia uniformiter[78] agit[79], non otioso contemplanda[80] sunt intuitu, ne locum supervacuis intentionibus <SG670, p. 184a> et[81] superstitionibus faciamus[82]. Rudes[83] ergo fidelium mentes ad talia non debemus inducere, quia[84] docendi[85] sunt potius quam illudendi. <VD38, f. 88rb> Ad nostram enim laetitiam et[86] bene facta[87] perveniunt, et meroris[88] aculeis[89] <O93, f. 19va> nos, quae fuerint[90] male facta, compungunt. Hic vero, inter manus latronum[91] et dentes luporum furentium[92] utcumque versamur, et contumaces sunt subditi atque oves. Nam latratu canum baculoque pastoris luporum rabies[93] deterrenda est[94]. Illa vero[95], quae fomentis[96] non sanantur vulnera[97], ferro[98] abscidi necesse est. Nec silere possumus, cum[99] hoc[100], ut[101] ab illicitis revocemus aliquos, officii nostri <P9629, f. 21v> provocemur instinctu[102] in speculis[103] [104] a domino constituti, ut vigilantiae nostrae diligentiam[105] comprobantes et, quae coercenda[106] sunt, rese<N442, f. 45rb>cemus[107] et, quae observanda sunt, sentiamus[108] [109].

Consulere[110] etiam nos[111], ut in praedictis litteris vestris invenimus, super accusatione sa<V630, f. 47ra>cerdotum voluistis, quae oppido[112] apud vos, ut in eisdem apicibus[113] reperimus, crebrescit. Signifi<I83, f. 97ra>castis[114] insuper plerosque[115] attendere[116], multos in <SG670, p. 184b> ipsis honoribus ecclesiasticis non congruenter[117] vivere [118] sermonibus et sacramentis, quae per eos populis ministrantur. O[119] miseros homines, qui hos intuendo Christum obliviscuntur, qui et multo ante praedixit[120], ut legi dei potius obtemperetur quam imitandi videantur illi, qui ea, quae dicunt, non faciunt et traditorem suum tolerans usque in finem etiam[121] evangelizandum cum ceteris misit. Nam apostoli talem consuetudinem non habuerunt nec habendam docuerunt. Similiter et successores eorum, quamquam multa de talibus praevidentes spiritu dei futura statuerunt[122]. Porro, ut legitis[123] in[124] actibus apostolorum, erat eo tempore inter fideles cor unum et anima una, neque aliquis eorum[125] aliquid suum proprium dicebat, sed erant illis omnia communia. Nulla enim inter eos accusatio[126] nisi familiaris erat, nec umquam[127] inter imitatores eorum aut fideles fieri debuisset[128]

dicente domino: Quod tibi non[129] vis[130], alteri ne facias. Et idem[131]: Diliges proximum tuum sicut temetipsum[132]. <SG670, p. 185a> Et: Dilectio proximi malum non operatur[133].

Ipsi[134] ergo apostoli et successores[135] eorum olim statuerunt eos <I83, f. 97rb> ad accusationem non recipi, qui sunt suspecti vel qui heri aut nudiustertius vel dudum fuerunt inimici[136], <VD38, f. 88vb> quoniam suspecti facti[137] sunt, et qui non sunt bonae conversationis, vel quorum vita est accusabilis[138], aut dubii in recta[139] fide, similiter quorum fides, vita[140] et libertas nescitur[141], vel[142] qui infamiae[143] maculis[144] sunt aspersi, aut sceleribus irretiti[145], neque[146] eos sacerdotes[147] debere aut[148] posse[149] accusare, qui rite sacerdotes fieri non possunt nec sui sunt ordinis[150], quoniam, sicut sacerdotes vel reliqui clerici a saecularium laicorum excluduntur accusatione[151], ita illi ab istorum sunt[152] [153] excludendi[154] et alienandi criminatione, et sicut isti ab illis, ita et illi ab istis non recipiantur, quoniam, sicut domini sacerdotum segregata debet esse conversatio[155] ab eorum, ita et litigatio[156], quia servum dei non oportet litigare[157].

Tales, carissimi fratres, accusationes et iniustas aut nocivas aemulationes[158] pro[159] viribus prohibete, quia <SG670, p. 185b> contentio <N442, f. 45va> summopere est[160] vitanda. Septies enim cadit iustus in die et resurgit, impii autem corruent in malum. Cum ceciderit inimicus tuus, ait <VD38, f. 89ra> Salomon, ne gaudeas[161], et in ruina eius non exaltabitur[162] cor tuum, ne forte videat dominus[163] et displiceat ei, et auferet[164] ab eo[165] iram suam. Ne contendas cum pessimis[166] nec aemu<V630, f. 47rb>leris[167] impios[168], quoniam non <I83, f. 97va> habent futurorum[169] [170] spem mali, et lucerna impiorum exstinguetur. Ne[171] aemularis[172] viros malos nec desideres esse cum eis, quia[173] rapinam[174] meditatur mens eorum et[175] fraudes labia eorum[176] loquuntur[177]. Haec cavete, carissimi. Haec meditamini[178] et fratribus in[179] omnibus solacium[180] praestate, quia in hoc cognoscent omnes, ut ipsa per se veritas ait, quoniam mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad invicem. Si enim in rebus saecularibus[181] suum cuiusque[182] ius et proprius ordo servandus est, quanto magis in ecclesiasticis dispositionibus[183] nulla debet induci confusio[184]. Quod hac[185] [186] observatione[187] servabitur, si nihil <SG670, p. 186a> potestati, sed totum aequitati[188] tribuitur[189].

Unde constat episcopis[190] locorum singulorum omnium, qui sub[191] eorum degunt <VD38, f. 89rb> moderamine[192], curam habere sollicitam, causas utilitatesque eorum cum dei timore disponere. Valde ergo iniquum[193] est, ut alii quilibet[194] omissis suis[195] [196] illorum[197] se causis admisceant, sed illi[198] eorum vitam et iudicium competenti[199] [200] regularique debeant moderamine disponere, qui eos in sacerdotium ordinant[201], et a quibus iam ordinati sunt, quoniam, ut lex loquitur, maledictus est[202] omnis, qui transfert terminos proximi sui, et dicit[203] omnis populus: Amen.

<I83, f. 97vb> Deus ergo, fratres, ad hoc praeordinavit vos[204] [205] et omnes, qui summo sacerdotio funguntur, ut iniustitias removeatis et praesumptiones[206] abscidatis et[207] sacerdotio laborantibus[208] succurratis[209] et opprobiis[210] et calamitatibus[211] eorum locum non praebeatis, sed ei, qui calumniam vel opprobrium patitur, adiutorium feratis[212]. Illum vero[213], qui <O93, f. 19vb> calumniam vel[214] opprobrium[215] facit, abscidatis et domino <P9629, f. 22r> in suis sacerdotibus opem feratis.

Sacerdotes quoque dominus sibi elegit, <SG670, p. 186b> ut sacrificent ei et offerant oblationes domino. <VD38, f. 89va> Levitas autem[216] sub eis esse[217] iussit in ministeriis[218] eorum, unde ad Moysen loquitur dicens: Princeps autem principum levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis[219] erit[220] super excubitores[221] custodiae sanctuarii. De his enim locutus est <N442, f. 45vb> dominus ad Moysen: Tolle levitas pro[222] primogenitis[223] filiorum Israel et pecora levitarum pro[224] pecoribus eorum, eruntque levitae mei, ego dominus. Si levitas suas[225] esse dominus voluit, quanto magis sacerdotes sibi adscivit, de quibus ait: Si quis externorum accesserit, morietur. Omnia vero, quae domini[226] sunt, caute tractanda sunt et non leviter praecipitanda, quoniam et[227] inter ho<I83, f. 98ra>mines pro fidelibus[228] habentur, qui dominorum suorum causas bene custodiunt et[229] fideliter tractant atque dominorum[230] praecepta custodiunt et non transgredi<V630, f. 47va>untur. Pro[231] infidelibus vero[232] reputantur hi, qui[233] dominorum suorum causas incaute[234] et neglegenter tractant et praecepta eorum despiciunt[235] et non, ut debent, custodiunt. Haec[236] ideo praemisimus, ut cognoscatur ab his, quibus incognitum est, quia[237] et sacerdotes[238], <VD38, f. 89vb> quos[239] sibi dominus de omnibus adscivit et suos esse voluit, <SG670, p. 187a> non sunt leviter tractandi[240] nec lacerandi vel temere accusandi aut repraehendendi nisi[241] a magistris suis, quoniam eorum causas sibi dominus reservari[242] voluit et suo iudicio[243] vindicari[244]. Nam in his et aliis domini praeceptis et[245] fideles agnoscuntur et infideles reprobantur. Tolerandi enim hi sunt potius a fidelibus quam exprobrandi[246], veluti palea cum tritico usque ad ultimum ventilabrum, sicut pisces mali cum bonis usque ad segregationem[247], quae futura est in litore, hoc est in fine[248] saeculi. Nullatenus ergo potest condemnari[249] humano examine, quem deus suo iudicio reservavit[250], quia propositum[251] [252] dei[253], quod[254] decrevit[255] salvare, quod perierat, stat[256] immobile. Et ideo, quia voluntas eius non mutatur, nullus praesumat ea, quae <I83, f. 98rb> sibi non sunt concessa. Unde est illud, quod apostolus loquitur dicens: Iam quidem omnino delictum est[257], quia iudicia habetis vobiscum, quare <SG670, p. 187b> non magis iniquitatem patiamini[258]? Quare non potius fraudamini? ut[259] ad illud[260] redeatur, <VD38, f. 90ra> quod dominus ait: Si quis voluerit tunicam tuam tollere et in[261] iudicio tecum contendere, dimitte ei et pallium. Et[262] alio loco: Qui aufert, quae tua sunt, ne repetas[263]. Sunt

autem quaedam, quae levissima putarentur[264], nisi in scripturis demonstrarentur opinione graviora. Quis umquam dicenti[265] fratri suo fatuae reum[266] gehennae putaret, nisi ipsa veritas diceret?

Illi vero, qui illa peccata perpetrantur[267], de[268] quibus apostolus ait, quoniam[269], qui talia agunt, regnum dei non consequentur[270], valde cavendi[271] sunt et ad emendationem, si voluntarie noluerint[272], compellendi, quia infamiae maculis[273] sunt aspersi, et in baratrum[274] delabuntur[275] [276], nisi eis[277] sacerdotali auctoritate subventum[278] fuerit, <N442, f. 46ra> similiter[279] et illi, de quibus ipse ait: Cum huiusmodi hominibus nec cibum sumere, quia[280] infamia sunt notati, ante<SG670, p. 188a>quam sacerdotali auctoritate sanentur et gremio sanctae matris ecclesiae redintegrentur[281], quia, qui extra nos sunt, nobiscum communicare non possunt[282]. Manifestum est enim, quod hi extra nos[283] <I83, f. 98va> sunt[284] <VD38, f. 90rb> et a nobis discreti esse debent, cum qui<V630, f. 47vb>bus nos[285] nec edere nec[286] cibum sumere licet. Similiter[287] omnes personae quibuslibet turpitudinibus[288] subiectae infames[289] sunt effecti[290], et omnes, qui adversus patres armantur, infames efficiuntur.

Arenam vero et salem et massam ferri facilius est portare quam hominem imprudentem et fatuum atque impium, quoniam, qui minoratur[291] corde, cogitat inania[292] [293], et vir imprudens et errans cogitat[294] stulta. Multos enim supplantavit[295] suspicio illorum et in vanitate detinuit sensus[296] illorum. Cor durum male habebit in novissimo et, qui[297] amat periculum, in illo[298] peribit. Cor ingrediens[299] duas[300] vias non habebit requiem, et pravi cordis[301] in illis[302] scandalizabitur[303]. Cor <SG670, p. 188b> nequam gravabitur in doloribus, et peccator adiciet ad peccandum[304].

Talia[305] cogitantes[306] sancti apostoli eorumque successores spiritu dei repleti malos homines praevidentes[307] et simplices considerantes difficilem[308] aut numquam voluerunt esse accusationem[309] <VD38, f. 90va> sacerdotum[310], ne a malis potuissent evertere[311] [312] aut submovere[313] [314], quia[315], si hoc facile concederetur saecularibus et malis hominibus, aut nullus aut vix perpauci[316] remanerent, <I83, f. 98vb> quoniam semper fuit et est, et, quod peius est, nimis viget, ut mali bonos persequantur[317], et carnales spiritales[318] infestent[319]. Idcirco, ut praedictum est, statuerunt, ne accusarentur aut, si aliter[320] fieri non posset, perdifficilis[321] fieret[322] eorum accusatio, et a quibus supradictum est, non praesumeretur[323], neque a propriis sedibus aut ecclesiis episcopi[324] eicerentur. Quod[325] si quoquo[326] modo praesumptum[327] fuerit[328], antequam et proprius[329] <SG670, p. 189a> locus et sua[330] omnia eis legibus[331] redintegrarentur, nullatenus a quoquam accusarentur[332] aut criminarentur, <O93, f. 20ra> <P9629, f. 22v> et nisi sponte elegerint[333], cuiquam pro talibus[334] responderent, sed postquam, ut praefixum[335] est, restituti fuerint et sua omnia eis[336] legibus[337] redintegrata[338] dispositis ordinatisque suis magnum spatium tractandi causa[339] eis concederetur. Et postea, si necesse fuerit, regulariter vocati[340] venirent <VD38, f. 90vb> ad causam, et si[341] iustum[342] visum fuerit, accusantium propositionibus sustentatione[343] [344] fratrum responderent. <N442, f. 46rb> Nulla enim permittit ratio, dum ad tempus eorum bona vel ecclesias[345] atque res ab aemulis[346] aut a quibuscumque detinentur[347], ut[348] aliquid[349] illis obicere debeat, nec quicquam[350] potest eis quoquo[351] modo quilibet <V630, f. 48ra> maiorum vel minorum obicere[352], <I83, f. 99ra> dum ecclesiis[353] vel[354] rebus aut potestatibus[355] carent suis.

Similiter[356] statutum[357] est et nos eadem statuta[358] firmantes statuimus, ut[359], si aliquis clericorum suis episcopis infestus aut insidiator <SG670, p. 189b> fuerit[360] eosque criminari[361] temptaverit, aut conspirator fuerit, ut[362] mox ante examinatum[363] iudicium submotus a clero curiae[364] tradatur, cui diebus vitae suae deserviat et infamis absque ulla[365] restitutionis spe permaneat.

Nec[366] [367] ullus[368] umquam praesumat accusator simul esse et iudex vel[369] testis, quoniam in omni iudicio quattuor personas necesse[370] est semper adesse, id est iudices electos <VD38, f. 91ra> et accusatores ac[371] defensores[372] atque[373] testes. Similiter[374] statuentes apostolica auctoritate iubemus, ne pastorem suum oves, quae[375] ei commissae fuerant[376], nisi[377] in fide erraverit[378], repraehendere audeant, quia facta[379] propositorum[380] oris gladio ferienda non sunt, neque potest esse[381] discipulus super magistrum dicente[382] veritatis voce: Non est discipulus super magistrum nec servus super dominum suum. Odibilis autem coram deo et hominibus est[383] superbia et exsecrabilis omnis iniquitas. Perdit[384] deus memoriam[385] superborum et reliquit[386] memoriam humilium sensu[387]. Semen hominum honora<I83, f. 99rb>bitur <SG670, p. 190a> hoc, quod timet deum. Semen autem hoc[388] exhonorabitur hominum, quod praeterit mandata domini. In medio fratrum rector illorum[389] in honore, et qui timent dominum, erunt[390] in oculis eius. Fili, ait Salomon, in mansuetudine serva animam tuam et da illi honorem, cui honor competit[391]. Priusquam interroges[392], ne vituperes quemquam, et[393] cum interrogaveris, corripe[394] iuste. Priusquam audias[395], ne respondeas verbum, et in medio seniorum <VD38, f. 91rb> ne adicias[396] loqui.

Exemplo[397] Cham filii Noe damnantur[398], qui patrum suorum culpas in publico produnt[399] [400], aut eos[401] accusare vel detrahere praesumunt, veluti Cham, qui patris[402] sui Noe[403] pudenda[404] [405] non operuit, sed deridenda monstravit. Similiter et illi exemplo Sem[406] et Iaphet iustificantur, qui reverenter operiunt[407] et non produnt[408] ea, quae patres suos excessisse[409] cognoscunt[410]. <N442, f. 46va> Si[411] enim a fide deviaverit episcopus, erit corrigendus prius secrete a subditis[412]. Quod si incorrigibilis, quod absit, apparuerit[413], tunc <SG670, p. 190b> erit accusandus ad primates suos aut ad[414] sedem apostolicam. Pro aliis vero actibus suis magis est tolerandus ab ovibus[415] et subditis suis quam accusandus aut publice derogandus, <I83, f. 99va>

quia, cum[416] eis a subditis delinquitur, eius ordinatio<V630, f. 48rb>ni obviatur[417], qui eos eis[418] praetulit dicente apostolo: Dei ordinationi resistit, qui potestati resistit. Qui vero omnipotentem deum metuit[419] nec contra evangelium nec contra apostolos[420] nec contra <VD38, f. 91va> prophetas vel[421] sanctorum patrum instituta agere[422] aliquid ullo modo consentit[423]. Sacerdotes ergo[424] honorandi sunt, non lacerandi vel exprobrandi, sicut legitur in Ecclesiaste[425]: In tota anima tua time deum et sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute tua dilige eum, qui te fecit, et ministros eius non derelinquas. Honora deum[426] ex tota anima tua, et honorifica sacerdotes, et propurga[427] te cum brachiis[428]. Da illi partem, sicut mandatum est tibi, primiciarum et[429] purgationis et de[430] neglegentia purga te cum paucis[431]. <SG670, p. 191a> Datum brachiorum tuorum et sacrificium sanctificationis[432] offerens[433] domino et initia sanctorum et pauperi porrige manum tuam, ut perficiatur[434] propitiatio et benedictio tua.
Haec non[435] tantummodo vobis, sed omnibus fratribus per vos nota fieri volumus, ut unanimes unum sentientes permaneamus in Christo, nihil per contentionem nobis neque per inanem gloriam <I83, f. 99vb> vindicantes, non hominibus, sed deo salvatori nostro placentes, <VD38, f. 91vb> cui[436] est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.

Data[437] XIIII Kal. Novembr. Maximo et Africano vv. cc. conss.

O93, f. 20ra; N442, f. 46va; V630, f. 48rb; I83, f. 99vb; VD38, f. 91vb; SG670, p. 191; P9629, f. 22v

[1] EPISTOLA] DECRETA EPISTOLA *P9629*
[2] *Überschrift*] EPISTOLA FABIANI PAPAE QUOD CHRISMA OMNIBUS ANNIS CONFICIENDUM SIT *SG670*
[3] DIRECTA *N442; I83; VD38;* EPISCOPOS] EPISCOPOS DECRETA FABIANI *korr. aus* EPISCOPOS *P9629*
[4] *am Rande* Postulat *VD38*
[5] Exiit *O93*
[6] et] et de *SG670*
[7] praedecessoribus *korr. aus* praecessoribus, *interlinear* vel res *SG670*
[8] praedecessoribus nostris] predecessores nostros *VD38*
[9] *interlinear* o *SG670*
[10] liquet quod *korr. aus* liquet *P9629;* liquet] liquet quod *I83; SG670*
[11] eadem sede] eandem sedem *SG670*
[12] collati *I83*
[13] *am Rande* Cogit invitat *VD38*
[14] *am Rande* De sacro chrismate *N442; am Rande* De sacro crismate omni anno conficiendo *I83*
[15] inest *SG670*
[16] sollicitudini *I83; VD38; SG670*
[17] neglegere] neglere *O93;* nec legere *I83*
[18] sicut *korr. aus* sicut sicut *I83*
[19] debet *korr. aus* debetur *V630*
[20] *am Rande* corrumpi *VD38*
[21] *am Rande* Quod chrisma per singulos annos in cena domini debet conficere *V630; am Rande* de crismate *P9629*
[22] vero vestris] vestris vero *V630; P9629; VD38*
[23] *am Rande* Inscriptum *VD38*
[24] inserimus *O93; N442*
[25] religionis *V630; P9629*
[26] sed] sed post *I83*
[27] sed duos *fehlt P9629*
[28] acc, *interlinear* vel actum *V630;* actum *P9629; I83*
[29] conservare *V630*
[30] *am Rande* litteris *VD38*
[31] posse] post se *P9629*
[32] annos *fehlt VD38*
[33] potius *korr. aus* potens *V630*
[34] quam recta *korr. aus* quam *VD38*
[35] sentiendo *korr. aus* sentienti *P9629;* sentiendi *I83;* sentiendo *VD38;* sentientes *SG670*
[36] dicunt *VD38*
[37] illa die *korr. aus* illa *I83*
[38] posquam *N442*
[39] suis *korr. aus* sus *P9629*
[40] pedes eorum lavit] lavit pedes eorum *V630*
[41] *am Rande* De sacro crismate *O93*
[42] nosque *O93;* nobisque *korr. aus* nosque *V630*
[43] *am Rande* Quod chrisma per omnes annos confici debeat *VD38*
[44] chrisma *korr. aus* chrima *N442*
[45] conficecere *V630 (Spaltenwechsel)*
[46] levatio *I83*
[47] nostrorum *V630; P9629; N442; I83; SG670*
[48] quando *V630; P9629*
[49] sancti *V630; P9629; I83; VD38; SG670*
[50] sollemnitas *korr. aus* sollemnitatis *VD38*
[51] celebranda, ita ipsius sancti chrismatis confectio per singulos annos est *fehlt I83; VD38; SG670*
[52] *am Rande* Cęlebranda *VD38*
[53] annum *korr. aus* anno *V630; VD38*
[54] tradenda] tradenda ita *VD38;* tradenda ita et chrisma *korr. aus* tradenda *SG670*
[55] est] est ita *I83*
[56] singulos *korr. aus* singuos *O93*
[57] singulos annos *korr. aus* singulos *P9629*

[58] dicto *V630*
[59] sanctis ecclesiis] sanctis ecclesiis *korr. aus* sanctas ecclesias *O93;* sanctas ecclesias est *I83;* sanctas ecclesias *N442; VD38*
[60] ecclesiis *korr. aus* ecclesias *O93;* ecclesiis] ecclesiis est *P9629; SG670*
[61] Ista] Ista est *I83;* Ita *VD38*
[62] *am Rande* Quod vetus chrisma incendi debeat *VD38*
[63] a tempore] atque *O93*
[64] et *fehlt P9629; SG670*
[65] ephesiorum *SG670*
[66] ac *I83*
[67] novo *korr. aus* nova *V630*
[68] *am Rande* Contradicere *VD38*
[69] *am Rande* ingressum *VD38*
[70] *am Rande* Clausum *VD38*
[71] obseratum *korr. aus* obsecratum *V630*
[72] pravissimum *I83*
[73] *am Rande* Remissius *VD38*
[74] *am Rande* Cadit *VD38*
[75] eruitur *korr. aus* enruitur *I83*
[76] sustentione *SG670*
[77] in *fehlt I83*
[78] *am Rande* Aequaliter communiter *VD38*
[79] ait *O93*
[80] *am Rande* Conspicienda *VD38*
[81] et superstitionibus *fehlt V630; VD38*
[82] faciemus *O93;* fatiamus *korr. aus* fatiemus *P9629*
[83] *am Rande* Nove *VD38*
[84] quando *SG670*
[85] docendi *korr. aus* docenda *P9629*
[86] et *fehlt V630*
[87] factam *P9629*
[88] *am Rande* Tristicię *VD38*
[89] *am Rande* Punctionibus *VD38*
[90] fuerint *korr. aus* fuerit *P9629*
[91] latronum *korr. aus* latronem *V630*
[92] furentium utcumque versamur, et contumaces sunt subditi atque oves. Nam latratu canum baculoque pastoris luporum *fehlt I83; VD38; SG670*
[93] *am Rande* furor *VD38*
[94] es *P9629;* et *SG670*
[95] vero *fehlt P9629*
[96] *am Rande* Uunctionibus (!) medicaminibus *VD38*
[97] vulnera] vulnere *V630*
[98] ferro *korr. aus* fero *V630*
[99] cum] cum ad *VD38; SG670*
[100] hoc ut *korr. aus* hoc *V630; VD38*
[101] ut *fehlt I83*
[102] *am Rande* Incitamento *VD38*
[103] *am Rande* In magnis honoribus *VD38*
[104] speluncis *V630*
[105] diligentia *V630*
[106] *am Rande* Comprimenda *VD38*
[107] resencemus *P9629*
[108] *am Rande* Constituamus *VD38*
[109] sanciamus *N442; VD38; SG670*
[110] *am Rande* De accusatione sacerdotum *V630; P9629*
[111] nos *fehlt VD38*
[112] *am Rande* Valde *VD38*
[113] apicibus repperimus *korr. aus* apicibus *P9629*
[114] Significatis
[115] *am Rande* Quosdam *VD38*

[116] dum *korr. aus* attendere *SG670*
[117] incongruenter *P9629;* congruentes *I83*
[118] *interlinear* videre minus attendere *SG670*
[119] *am Rande* Dolentis est particul hoc est doleo *VD38*
[120] praedixerat *VD38*
[121] et *korr. aus* etiam *I83;* etiam] etiam ad *VD38; SG670*
[122] statuerunt *korr. aus* statu *O93;* statuerint *I83; VD38*
[123] legistis *N442*
[124] in actibus apostolorum *korr. aus* apostolorum in actibus *P9629*
[125] eorum *korr. aus* erum *N442*
[126] accusatio nisi *kor. aus* accusationi si *V630*
[127] umquam inter *korr. aus* umquam *VD38*
[128] debet *V630;* debuissent *VD38*
[129] non vis *fehlt P9629*
[130] vis alteri] vis fieri alii *korr aus* vis fieri *V630*
[131] ide *N442*
[132] temetipsum *korr. aus* teipsum *P9629;* teipsum *V630; I83; SG670*
[133] operatur *korr. aus* operator *I83*
[134] *am Rande* De causatoribus *N442; VD38; am Rande* De suspectis et ceteris accusatoribus *I83*
[135] succesesores *I83*
[136] inimici *korr. aus* inimica *P9629*
[137] facti *fehlt I83*
[138] accusabilis *korr. aus* accusabiles *SG670*
[139] recta] rec ta sunt *korr. aus* recta *SG670*
[140] vitam *P9629*
[141] nascitur *P9629*
[142] vel *fehlt SG670*
[143] *am Rande* Turpitudinis *VD38*
[144] maculi *I83*
[145] inretiti *korr. aus* inretita *V630*
[146] *am Rande* Quod non rite possit sacerdotem (*korr. aus* sacerdos) accusare qui sacerdos fieri non potest *I83*
[147] sacerdotes *SG670*
[148] aut posse *korr. aus* aut *P9629*
[149] clericos *V630*
[150] ordinis *korr. aus* ordines *P9629*
[151] accusatione *korr. aus* accusatione De accusatoribus *P9629*
[152] sicut *P9629*
[153] sunt excludendi et alienandi] excludendi et alienandi sunt *korr. aus* excludendi et alienandi *SG670*
[154] excludendendi *P9629*
[155] conversatio ab *korr. aus* conversatio *V630*
[156] *am Rande* Contentio altercatio *VD38*
[157] litigare *korr. aus* ligare *N442*
[158] *am Rande* Indignationes vel inimicitias *VD38*
[159] *am Rande* Secundum vires *VD38*
[160] est vitanda] vitanda est *VD38*
[161] gaudeas *korr. aus* gaude *P9629*
[162] exaltetur *korr.aus* exaltabitur *N442;* exaltetur *SG670*
[163] dominus et] et dominus *P9629*
[164] auferat *N442; I83; SG670*
[165] eo *korr. aus* ore *P9629*
[166] proximis *I83; SG670*
[167] aemuleris impios, quoniam non habent futurorum spem mali, et lucerna impiorum exstinguetur. Ne aemularis] aemuleris impios, quoniam non habent futurorum spem mali, et lucerna impiorum exstinguetur. Ne emularis *korr. aus* aemuleris *P9629*
[168] impios, quoniam non habent futurorum spem mali, et lucerna impiorum exstinguetur. Ne aemularis *fehlt V630*
[169] futurorum *korr. aus* futorum *SG670*
[170] futurorum spem mali] spem mali futurorum *VD38*
[171] Nec *SG670*
[172] aemuleris *VD38; SG670*

[173] qui *V630*
[174] rapina *VD38*
[175] et] et in *I83*
[176] eorum *korr. aus* erum *N442*
[177] loquuntur *korr. aus* loquntur *SG670*
[178] meditamini *korr. aus* medatamini *I83*
[179] in omnibus] hominibus *I83*
[180] salacium *I83*
[181] secularibus *korr aus* secularabus *N442*
[182] cuique *O93*
[183] disputationibus *V630*
[184] confusio *korr. aus* confessio *P9629*
[185] ita *V630*
[186] hac observatione] ac observatione *korr. aus* iacob servatione *P9629*
[187] obscrutione *N442*
[188] *am Rande* Restitudini *VD38*
[189] retribuitur *V630;* tribuatur *SG670*
[190] episcopos *VD38; SG670*
[191] sub eorum *korr. aus* subectorum *VD38*
[192] *am Rande* Regimine *VD38*
[193] inicum *P9629; N442;* iniqum *SG670*
[194] alii quilibet] aliis quibuslibet *korr. aus* aliis quislibet *SG670*
[195] suis *fehlt SG670*
[196] suis illorum] illorum suis *V630*
[197] aliorum *I83*
[198] illi *fehlt I83; SG670*
[199] *am Rande* Congruo *VD38*
[200] competenter *SG670;* competendi *P9629*
[201] ordinant *fehlt I83*
[202] est omnis] omnis est *VD38*
[203] dicet *I83*
[204] vos *korr. aus* nos *VD38*
[205] vos et omnes qui summo sacerdotio *korr. aus* vos *SG670*
[206] praesumptiones *korr. aus* praesumptionis *SG670*
[207] et] et in *VD38;* et in *korr. aus* et *SG670*
[208] laborantibus *korr. aus* laborantis *SG670*
[209] succurratis *korr. aus* succurrantis *P9629*
[210] obpropriis *P9629*
[211] *am Rande* Miseris *VD38*
[212] *am Rande* Tribuatis *VD38*
[213] ergo *N442;* enim *I83;* autem *SG670*
[214] et *V630*
[215] obprobrium facit *korr. aus* obprobrium *P9629*
[216] autem *fehlt V630*
[217] esse iussit] iussit esse *VD38*
[218] ministeriis eorum] mynisterium *VD38*
[219] sacerdotis *korr. aus* sacerdotes *P9629*
[220] erit *fehlt P9629*
[221] *am Rande* Vigilatores *VD38*
[222] pro *fehlt P9629*
[223] primogenitis *korr. aus* primogenito *P9629*
[224] cum, *interlinear* pro *SG670*
[225] suos *N442; I83; VD38; SG670*
[226] domini sunt *korr. aus* domini *N442*
[227] et *fehlt SG670*
[228] fidelibus habentur, qui dominorum suorum causas bene custodiunt et fideliter tractant atque dominorum praecepta custodiunt et non transgrediuntur. Pro *fehlt SG670*
[229] et] et cum *P9629*
[230] dominorum] dominorum suorum *VD38*
[231] *am Rande* De sacerdotibus *O93; VD38*

[232] vero reputantur hi] habentur *SG670*
[233] quod *SG670*
[234] incaute et neglengenter] et neglegenter et incaute *VD38*
[235] despiciunt *korr. aus* dispiciunt *P9629*
[236] *am Rande* Quod sacerdotes leviter non sunt tractandi *V630*
[237] quod *V630*
[238] sacerdotes quos *korr. aus* sacerdotes *P9629*
[239] quos *korr. aus* quod *V630*
[240] trantandi *P9629*
[241] nisi a *kor. aus* nisi *N442*
[242] reservare *V630; N442; P9629*
[243] iudicio *korr. aus* iudicio iudicio *SG670*
[244] iudicari *SG670*
[245] et fideles agnoscuntur et] ut tales *korr. aus* ut *SG670*
[246] exprobandi *I83; VD38*
[247] segregationem *korr. aus* segregatio *V630*
[248] finem *VD38*
[249] *am Rande* Iuditio *VD38*
[250] reservavavit *SG670*
[251] *am Rande* Dispositio ordinatio *VD38*
[252] propositum] propositum est *korr. aus* propositum *SG670*
[253] dei *korr. aus* deo *P9629*
[254] quo *VD38; SG670*
[255] decrevit *korr. aus* crevit *V630*
[256] stat immobile *fehlt SG670*
[257] est *fehlt O93*
[258] patimini *V630; I83; SG670;* patimini *korr. aus* patiamini *N442*
[259] ut *fehlt V630*
[260] illum *I83*
[261] in *fehlt P9629*
[262] E *VD38*
[263] *am Rande* Requiras *VD38*
[264] putarent *I83*
[265] dicendo *SG670*
[266] reum] reum se *SG670*
[267] perpetrant *I83; VD38; SG670*
[268] e *O93; P9629;* e *korr. aus* de *V630;* de *fehlt I83; VD38*
[269] Quoniam qui *korr. aus* Quoniam *SG670*
[270] consecuntur *O93; P9629;* consequuntur *korr. aus* consequentur *VD38*
[271] cavendi sunt *korr. aus* cavendi *P9629*
[272] voluerint *I83*
[273] maculis *korr. aus* maculi *VD38*
[274] *am Rande* foveam *VD38*
[275] *am Rande* cadunt *VD38*
[276] dilabuntur *N442*
[277] ei *I83; VD38*
[278] subventum fuerit *korr. aus* subventum *P9629*
[279] Similiter et illi *korr. aus* Similiter *P9629*
[280] qui *O93*
[281] redintegerentur *I83*
[282] poss *I83*
[283] nos sunt] nos *korr. aus* nos sunt *P9629*
[284] sunt *fehlt SG670*
[285] nobis *SG670*
[286] ne *P9629*
[287] Similter] Similiter et *V630; P9629*
[288] turpitudinis *VD38*
[289] infames *korr. aus* infame *VD38*
[290] effectae *I83; VD38; SG670*
[291] notatur *V630*

[292] inania] in anima *V630*
[293] inania, et vir imprudens et errans cogitat *fehlt SG670*
[294] cogitans *VD38*
[295] supplantat *SG670*
[296] sensum *korr. aus* sensus *P9629;* sensum *SG670*
[297] qui amat] quia *O93*
[298] ipso *V630; P9629*
[299] ingrediens *korr. aus* ingredien *N442*
[300] duas *fehlt V630*
[301] cordius *I83;* cordius *korr. aus* cordis *SG670*
[302] illo *SG670*
[303] scandalizabitur *korr. aus* scandalizabuntur *SG670*
[304] peccatum *SG670*
[305] *am Rande* Apostoli eorumque successores difficilem aut numquam voluerunt esse accusationem sacerdotum *V630; am Rande* Quod difficile aut numquam adversum presbyterum posse fieri accusatio *I83*
[306] cogitantes *korr. aus* cogitates *N442*
[307] praevidentes] spiritu videntes *I83; SG670*
[308] *am Rande* Tardam *VD38*
[309] accusationem *korr. aus* excusationem *SG670*
[310] sacerdotum *fehlt I83; SG670*
[311] revertere *O93; P9629; I83*
[312] evertere aut submovere] everti et submoveri *V630; VD38;* perverti aut submoveri *SG670*
[313] *am Rande* repelli *VD38*
[314] submoveri *korr. aus* submovere *P9629*
[315] Quia si *korr. aus* Quasi *V630; SG670;* quia si] quasi *I83*
[316] perpauca *I83*
[317] persequentur *P9629;* consequantur *VD38*
[318] spiritalibus *V630*
[319] *am Rande* Opprimunt *VD38*
[320] alter *O93*
[321] *am Rande* Valde difficilis *VD38*
[322] fieret eorum] eorum fieret *V630*
[323] praesumeretur *korr. aus* praesumentur *P9629*
[324] episcopi] episcopi episcopi *SG670*
[325] *am Rande* Episcopus expoliatus vocari ad iuditium non debet *P9629; am Rande* Nullus episcoporum accusandus est si suis non utitur *I83*
[326] quoquo modo] quomodo *P9629;* quoquo modo *korr. aus* quomodo *VD38*
[327] praesumptutum *N442*
[328] fuerit *fehlt P9629*
[329] propriis *P9629*
[330] suam *P9629*
[331] legibus *fehlt I83*
[332] accusarent *I83*
[333] elegerent *I83;* eligerent *SG670*
[334] talibus] talibus non *V630*
[335] praefixum *korr. aus* praediximus *SG670*
[336] eius *SG670*
[337] legibus *fehlt VD38; SG670*
[338] redintegra *I83*
[339] causam *VD38; SG670*
[340] vocati *fehlt VD38*
[341] si *fehlt VD38*
[342] iuste *N442; I83; VD38; SG670*
[343] *am Rande* Auxilio *VD38*
[344] sustentatione *korr. aus* sustentione *V630;* sustentione *P9629*
[345] ecclesiae *korr. aus* eclesias *SG670*
[346] *am Rande* Inimicis *VD38*
[347] detinentur *korr. aus* donentur *N442;* detinerentur *VD38*
[348] ut] ut ad *VD38;* ut *korr. aus* aut *P9629; SG670*
[349] aliquid illis] aliquis illis *korr. aus* aliquis *SG670*

[350] quiquam *N442*
[351] quoquo modo] quomodo *P9629*
[352] obicere *korr. aus* obicere debent *I83*
[353] ecclesiis vel *korr. aus* ecclesiis *P9629*
[354] aut *korr. aus* ut *SG670*
[355] potestate *V630;* potestabus *SG670*
[356] *am Rande* Nullus clericus suo episcopo insidietur *P9629; am Rande* De conspiratione *I83; am Rande* Ut subditi episcopos non accusant *N442; VD38*
[357] statutum *korr. aus* statum *I83; VD38*
[358] statuta firmantes *korr. aus* statuta *SG670*
[359] ut *korr. aus* aut *P9629*
[360] fuerit eosque criminari temptaverit, aut conspirator fuerit *korr. aus* fuerit *V630*
[361] criminari *korr. aus* criminare *P9629;* criminare *VD38*
[362] ut *fehlt I83; VD38; SG670*
[363] examinatum *korr. aus* examinat *V630*
[364] curie *korr. aus* cure *SG670*
[365] ulla *fehlt SG670*
[366] *am Rande* Quod non debeat accusator simul esse et iudex vel testis *V630; am Rande* Nemo simul sit acusator testis et iudex *P9629;; am Rande* Ut non sit uno tempore quis accusator et iudex vel testis et de quattuor personis requirendis in iudicio *I83; am Rande* Quod nullus simul esse posset accusator iudex et testis Eo quod in omni iuidicio necesse sit quattuor adesse personas *VD38*
[367] Nec ullus] Nullus *I83*
[368] ullus *korr. aus* ulla his *P9629;* ullus *korr. aus* ulli *SG670*
[369] et *I83; SG670*
[370] necesse est *korr. aus* necesse *N442*
[371] atque *I83*
[372] defensores atque *korr. aus* defensores *SG670*
[373] ac *korr. aus* atque *V630*
[374] *am Rande* Oves acusare pastorem nequeunt *P9629*
[375] qui *I83*
[376] fuerint *SG670*
[377] nisi in *korr. aus* nisi *O93*
[378] erraverit *korr. aus* erraverint *SG670*
[379] facta *fehlt I83*
[380] praepositorum *V630; SG670*
[381] esse discipulus] discipulus esse *I83*
[382] dicente veritatis voce: Non est discipulus super magistrum *fehlt SG670*
[383] est] est omnis *korr. aus* est *P9629;* est] est omnis *SG670*
[384] Perdidit *P9629; I83; VD38*
[385] memoria *N442*
[386] relinquit *I83; SG670*
[387] sensum *I83*
[388] hoc exhonorabitur *korr. aus* ex hoc honorabitur *SG670*
[389] illorum in honore *korr. aus* illorum *SG670*
[390] erun *N442*
[391] *am Rande* Congruit *VD38*
[392] interges *N442*
[393] et cum *korr. aus* et *P9629*
[394] corripe iuste *korr. aus* corripe *V630*
[395] audias *korr. aus* audeas *V630*
[396] *am Rande* praesummas *VD38*
[397] *am Rande* Nota Proditores *P9629; am Rande* Qualiter dampnantur qui sacerdotum culpas prodeunt *I83*
[398] damnantur *korr. aus* damnentur *V630;* dampnentur *P9629*
[399] *am Rande* manifestant *VD38*
[400] prodeunt *O93; P9629; I83;* produnt *korr. aus* prodeunt *N442*
[401] eos *fehlt I83; SG670*
[402] patri *O93;* patris *korr. aus* patri *I83*
[403] Noe *fehlt VD38*
[404] *am Rande* Turpia *VD38*
[405] pudentia *I83*

[406] sem et *korr. aus* semel *P9629*
[407] operient *VD38*
[408] prodeunt *O93; P9629; I83;* produnt *korr. aus* prodeunt *N442*
[409] *am Rande* Deliquisse peccasse *VD38*
[410] cognoscunt] cognoscunt De causatione episcoporum *P9629*
[411] *am Rande* De corrigendis episcopis *V630*
[412] subsiditiis *P9629*
[413] apparuit *P9629*
[414] ad *fehlt SG670*
[415] ovibus *korr. aus* onibus *P9629;* omnibus *SG670*
[416] cum] cum in *korr. aus* cum *V630*
[417] *am Rande* Contradicitur *VD38*
[418] eis *fehlt I83; SG670*
[419] metuit nec contra evangelium] metuit ne contra evangelium *korr. aus* metuit *P9629*
[420] apostolus *O93*
[421] aut *SG670*
[422] agere aliquid] aliquid agere *V630*
[423] consistit *korr. aus* consentit *P9629*
[424] vero *SG670*
[425] ecclesiate *N442;* ecclesiasticen *V630;* ecclesiastes *I83*
[426] dominum *I83; SG670*
[427] purga *I83; VD38; SG670*
[428] *am Rande* Operibus *VD38*
[429] et *fehlt VD38*
[430] de *fehlt I83*
[431] pacis *I83*
[432] sacrificationis *V630*
[433] offeres *VD38*
[434] propitiatur *V630;* proficiatur *P9629; I83*
[435] non tantummodo *korr. aus* notandum modo *P9629*
[436] Cui *korr. aus* Cuius *V630;* cuius *P9629*
[437] Data XIIII Kal. Novembr. Maximo et Africano vv. cc. conss. *fehlt V630; SG670*